

**Verslag van het bestuurlijke overleg tussen
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
en Burgemeesters en Wethouders van de gemeenten
Alphen aan de Rijn, Boskoop, Rijnwoude en Zoetermeer
gehouden in het gemeentehuis van Rijnwoude
op 27 oktober 2009 van 15.30 – 16.15 uur**

Aanwezig:

dhr. M. van Engelshoven-Huls	gedeputeerde provincie Zuid-Holland, voorzitter
dhr. J. van Straalen	senior adviseur Bestuurlijke Zaken provincie Zuid-Holland
dhr. W.H. de Gelder	burgemeester Alphen aan de Rijn
dhr. J. Eshuis	gemeentesecretaris Alphen aan de Rijn
dhr. J.M.C.M. Groen in 't Wout	wethouder Alphen aan de Rijn
dhr. J. Rijsdijk	burgemeester Boskoop
dhr. J.A. de Jager	locoburgemeester Boskoop
dhr. J. Perfors	gemeentesecretaris Boskoop
mw. A. Latenstein van Voorst	burgemeester Rijnwoude
dhr. J.W. Schellevis	gemeentesecretaris Rijnwoude
dhr. C.J. van Velzen	wethouder Rijnwoude
dhr. J. Waaijer	burgemeester Zoetermeer
dhr. B. Emmens	wethouder Zoetermeer

Notulist:

dhr. J.F.M. van Gessel Notuleerbureau De Rondvraag

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent met een woord van welkom de tweede bijeenkomst waarin over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten Alphen aan de Rijn, Boskoop, Rijnwoude en Zoetermeer wordt gesproken.

Aan het einde van het eerste overleg is geconcludeerd dat het gezien het standpunt dat Zoeterwoude inzake de bestuurlijke toekomst van Rijnwoude en Boskoop heeft ingenomen, niet zinvol is dat dat College dit overleg nog zou bijwonen.

Met de agenda wordt ingestemd.

Van dit overleg wordt een verslag gemaakt dat in concept aan de gemeentesecretarissen zal worden toegezonden. Het verslag zal door GS worden vastgesteld.

2. Inventarisatie van de uitkomsten van de gehouden debatten en verkenningen en inventarisatie van standpunten over de bestuurlijke toekomst van Rijnwoude, Boskoop en omgeving

De voorzitter herinnert eraan dat als resultaat van het eerste bestuurlijke overleg over de toekomst van Rijnwoude en Boskoop deze gemeenten meer tijd voor dit proces is gegund omdat:

1. Colleges en gemeenteraden discussieerden over de bestuurlijke toekomst;
2. met inwoners gesprekken werden gevoerd over de toekomstvisie die voor de gemeente werd opgesteld en waarin ook aandacht werd besteed aan de bestuurlijke toekomst, en
3. het gewenst was dat politieke partijen de gelegenheid zouden krijgen een standpunt over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten te kunnen bepalen zodat zij hierover een mandaat van de kiezers zouden kunnen ophalen.

Na afloop van dit overleg zal worden beoordeeld of en welke vervolgspraken kunnen worden gemaakt.

Alphen aan de Rijn

De heer De Gelder deelt mee dat het standpunt dat het College in het eerste gesprek heeft ingenomen, door de raad is bevestigd. Als daarom wordt gevraagd, zal Alphen aan de Rijn Rijnwoude hulp bieden bij het, gedeeltelijk, uitvoeren van taken en projecten. Alphen aan de Rijn staat niet afwijzend tegenover een fusie met Rijnwoude. De gemeente is daarin een natuurlijke partner maar zal in een discussie over een herindeling geen leidende rol vervullen. Een verzoek daartoe moet van Rijnwoude komen. Als er sprake van samenwerking met gemeenten is, wordt verwacht dat het bestuurskrachtige gemeenten zijn. De gemeente zou hinder ervaren van bestuurlijk zwakke buurgemeenten.

In verkiezingsprogramma's van de lokale partijen zal weinig aandacht aan herindeling worden besteed.

Als voorzitter van het Rijnstreekberaad heeft spreker voor de tweede maal gemeenten in Holland/Rijnland verzocht in te stemmen met het toetreden van de gemeenten Rijnwoude, Nieuwkoop en Alphen aan de Rijn tot Holland/Rijnland. De gemeenten in Holland/Rijnland zijn bezocht om dat toetredingsverzoek toe te lichten. Met acht gemeenten voor en vier gemeenten tegen zullen deze drie gemeenten tot Holland/Rijnland worden toegelaten. Het Rijnstreekberaad zal opgaan in Holland/Rijnland.

Boskoop

De heer Rijsdijk heeft aan de voorzitter de map "Boskoop 2020 Agenda voor de toekomst" uitgereikt. Hij deelt mee dat voor de gemeenteraad twee ontwikkelingen van belang zijn geweest te weten het ontwikkelen van een toekomstvisie en het verbeteren van de financiële positie van de gemeente.

In de toekomstvisie, die zich richt op 2020, wordt aan zeven aspecten aandacht besteed. Deze zeven aspecten zijn uitgewerkt en daarna aan de inwoners van de gemeente voorgelegd. Op 22 oktober 2009 is een werkmap aan de zes politieke partijen die nu in de gemeenteraad van Boskoop zijn vertegenwoordigd, uitgereikt. Aan deze partijen is gevraagd over deze items een standpunt in de verkiezingsprogramma's op te nemen.

De lokale politieke partijen, inwoners en organisaties in de gemeente staan positief tegenover deze ontwikkeling en over de inhoud van deze visie bestaat overeenstemming. Vanuit de bevolking zijn 300 wensen ontvangen waarop in de komende periode zal worden gereageerd. Een fusie is onder inwoners en bij de politiek op zich geen hot item, want er bestaat een groot besef dat het einde van een zelfstandig Boskoop nabij is, indien men de geformuleerde ambities daadwerkelijk wil realiseren.

Vanuit dit politiek besef wordt nagedacht welke varianten mogelijk zijn.

Voor het verbeteren van de financiële positie van de gemeente is € 41 miljoen extra financiële steun van het Rijk gekregen, is € 20 miljoen aan subsidies ontvangen en leverde de verkoop van de NUON-aandelen € 30 miljoen op. Dat geld is besteed aan het inlopen van de achterstand die op veel terreinen was ontstaan en het weer gezond maken van de financiële positie van Boskoop. Dat is van belang omdat in de gesprekken met Rijnwoude is gebleken dat Boskoop als een weinig aantrekkelijke partij wordt gezien. Boskoop heeft tot en met 2013 een sluitende begroting en meerjarenperspectief. Daarbij is geen rekening gehouden met mogelijke bezuinigingsmaatregelen van het Kabinet en de korting op de uitkering van het Gemeentefonds.

Er is geen sprake van grote afschrijvingen in de grondexploitatie. De woonlasten voor inwoners zal stijgen met de trend; maximaal 0,5%.

In de komende jaren zal € 58 miljoen worden geïnvesteerd o.a. in het op peil brengen van de elektronische dienstverlening waardoor de huidige achterstand op dat gebied kan worden ingehaald.

De weerstandpositie is verschoven; van matig naar ruim voldoende.

Financieel is de gemeente op orde en inhoudelijk weet de gemeente wat nodig is.

De voorzitter verwijst naar het visiedocument waarin nog wordt gesproken over intensievere, niet-vrijblijvende samenwerking dan wel een fusie met een of meerdere gemeenten. Daarbij worden geen namen genoemd. Wordt er over gemeenten waarmee kan worden gefuseerd gesproken?

Mogelijke fusiepartners als Rijnwoude en Alphen aan de Rijn gaan over naar een andere regio dan waarvan Boskoop deel uitmaakt en dat kan het komen tot een vorm van samenwerking belemmeren. Is besproken of Boskoop ook naar die andere regio overgaat?

De heer Rijsdijk deelt mee dat intensieve samenwerking met de toekomstige fusiepartners in de periode tot aan die fusie wordt beoogd. Het was een optie voor Boskoop om bij de gebiedsindeling van de Veiligheidsregio in dezelfde regio als Alphen aan de Rijn te komen; van die optie heeft Boskoop geen gebruik willen maken. Boskoop meent dat op inhoudelijke gronden moet worden gestreefd naar één regio Hollands-Midden. Die regio zou dan overeenkomen met veiligheidsregio.

Er wordt gesproken over een fusie met Alphen aan de Rijn en over een variant waarbij geen grote gemeente, Alphen aan de Rijn of Gouda, zou zijn betrokken.

De heer De Gelder meent dat niet moet worden uitgesloten dat op termijn Boskoop en Bodegraven toetreden tot Holland/Rijnland. Samenwerking dan wel fusie moet inhoudelijk zijn gericht op de strategische onderwerpen zoals de Oude Rijnzone en de Greenport. De gemeenten in Holland/Rijnland beseffen dat op termijn er één regio Hollands-Midden zal ontstaan.

De voorzitter wijst erop dat Bodegraven en Reeuwijk gaan fuseren en dat Gouda en Waddinxveen intensief samenwerken en mogelijk gaan fuseren. Dat lijkt nog geen weerklank bij Boskoop te hebben gevonden.

Rijnwoude

Mevrouw Latenstein merkt op dat de raad op 12 maart 2009 een motie heeft aangenomen die tevens de opdracht inhield om de gemeentesecretaris te vragen voor 1 oktober 2009 een sterkte/zwakteanalyse op te stellen. In die motie werd ook gesproken over het zelfstandig blijven voortbestaan van de gemeente en ervoor te zorgen dat een bestuurlijk rustige situatie zal ontstaan. Die sterkte/zwakteanalyse is in de raadsvergadering van 1 oktober 2009 besproken en door de raad aanvaard.

Uit de sterkte/zwakteanalyse blijkt dat Rijnwoude in staat is haar taken uit te voeren maar dat deskundigheid en capaciteit voor grote projecten zoals het Bentwoud, de Oude Rijnzone, de herstructurering van bedrijventerreinen en het ontwikkelen van nieuwbouw ontbreekt; die opgaven moeten worden uitbesteden. Wat dat voor de gemeente betekent, moet nog worden uitgezocht. Zo moet er een antwoord komen op vragen als wat kan worden overgedragen, wat wil de raad overdragen, waar wil de gemeente nog bij betrokken zijn en welk beleid kan de gemeente dan nog voeren. Het College heeft de raad gevraagd over die vragen een richtinggevende uitspraak te doen zodat het uitbesteden nader kan worden uitgewerkt. Dat zal op 5 november 2009 tijdens begrotingsbehandeling voor 2010 gebeuren. Het College van Rijnwoude heeft inmiddels met het College van Alphen aan de Rijn gesproken over eventuele samenwerking. Ook voor andere onderwerpen zal samenwerking worden gezocht.

De mogelijke samenwerking van Rijnwoude en Alphen aan de Rijn stemt niet overeen met de vraag van GS. GS hebben aan het College gevraagd welke fusiepartners er zijn en GS hebben daarbij aangegeven dat voor GS "geen fusie van Rijnwoude en Boskoop" niet aan de orde is. Hetgeen de gemeenteraad beoogt, vergaande samenwerking, zal het College met de raad moeten bediscussiëren.

De voorzitter merkt op dat in het vorige overleg is gesproken over het ophalen van een mandaat bij de kiezers. In verkiezingsprogramma's lijkt het zelfstandig blijven voortbestaan van Rijnwoude te worden benadrukt. Als een ander standpunt zou worden ingenomen, zou dat in de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 een rol moeten spelen. De gemeenteraad erkent de bestuurlijke problemen maar meent dat de gemeente zelfstandig kan blijven voortbestaan en dat problemen kunnen worden opgelost door samenwerking aan te gaan met Alphen aan de Rijn en taken aan die gemeente uit te besteden. Nemen alle partijen dat standpunt op in de verkiezingsprogramma's? Welke keuzes kunnen dan nog door inwoners worden gemaakt.

Mevrouw Latenstein deelt mee dat er geen eenduidige mening is. De fractie van de VVD is voor een fusie met Alphen aan de Rijn. D66 heeft een voorkeur voor samengaan met Alphen aan de Rijn als herindeling onontkoombaar is. De fractie van het CDA meent dat een fusie niet noodzakelijk is. De verkiezingsprogramma's zullen op dit punt niet eensluidend zijn. Waarschijnlijk zullen alle partijen zich terughoudend opstellen. De raad wil Boskoop niet uit het oog verliezen.

De heer Rijsdijk stelt vast dat Rijnwoude koerst op zelfstandig blijven wat mogelijk is door grote projecten zoals de Oude Rijnzone uit te besteden. Het werken aan de Oude Rijnzone zou aan Leiden of Alphen aan de Rijn kunnen worden uitbesteed. Hij vraagt op de Greenport voor Rijnwoude ook een groot project is.

Mevrouw Latenstein geeft aan dat de Greenport voor Rijnwoude geen groot project is. Rijnwoude blijft zelf de Greenport uitvoeren en is daarvoor toegerust. Samen met Boskoop kunnen wij dat goed doen.

De heer Van Velzen merkt op dat het College niet spreekt over uitbesteding maar over samenwerking. Een sterke samenwerkingspartner wordt gezocht en Alphen aan de Rijn is zo'n sterke gemeente.

De voorzitter vraagt naar de consequenties als het ontwikkelen van grote woningbouwlocaties in Rijnwoude door de afdeling Ruimtelijke Ordening van Alphen aan de Rijn zullen worden voorbereid. Wordt besproken wat de gevolgen zijn, op welke wijze deze vorm van samenwerking kan functioneren, wat kan worden georganiseerd en wat de mening

hieromtrent van de samenwerkende partner zal zijn? Als daarover nu wordt gesproken, kunnen de nieuwe raad en het nieuwe College daarover een besluit nemen.

Mevrouw Latenstein benadrukt dat over deze variant met Alphen aan de Rijn met de raad moet worden gesproken. De raad moet beseffen wat deze optie voor het gemeentebestuur van Rijnwoude betekent. Het College moet de toestemming hebben om aan deze optie te mogen werken.

De heer Van Velzen deelt mee dat de analyse van de gemeentesecretaris in het begrotingsdebat van 5 november 2009 zal worden besproken. Verwacht mag worden dat de meerderheid van de raad het College zal opdragen een sterke samenwerkingspartner te zoeken.

Op 30 november 2009 wordt gesproken over de grondexploitatie van alle, 20 tot 30, locaties, over de risicoanalyse en het treasuremanagement. De komende jaren zal € 87 miljoen worden geïnvesteerd. Volgens het College kan Rijnwoude dergelijke investeringen niet ten uitvoer brengen en zal een keuze moeten worden gemaakt naar de gemeente waarmee kan worden samengewerkt. Alle partijen wensen na de verkiezingen een uitspraak te doen over een mogelijke herindeling.

De heer De Gelder benadrukt dat een eventuele samenwerking met Rijnwoude moet passen binnen de kaders die de gemeente heeft gesteld. Alphen aan de Rijn mag van de samenwerking geen nadelen ondervinden. Alphen aan de Rijn heeft baat bij een sterke buurgemeente als sterke partner.

De voorzitter constateert overeenkomsten tussen de uitspraken van de burgemeesters van Boskoop en Rijnwoude. Dat zal wellicht over een halfjaar duidelijk worden. In de periode tot aan een mogelijke fusie, is een intensieve samenwerking mogelijk.

De heer Van Velzen wijst op de emoties die een fusie in Rijnwoude nog teweeg brengen. Daarover kan in Boskoop rationeler worden gesproken. In Rijnwoude zal in de komende maanden aan een rationelere discussie over fusie moeten worden begonnen. Dan kunnen ook andere politieke partijen zich uitspreken over een fusie.

De huidige politieke partij GWR zal zich opheffen maar die partij werkt ook aan de oprichting van een lokale partij. Daarnaast tracht de provinciale SP een lokale afdeling op te richten. Die lokale SP zal zich als tegenpartij kunnen manifesteren. Naar verwachting zullen beide partijen zich tegen een fusie uitspreken.

Zoetermeer

De heer Waaijer deelt mee dat ook Zoetermeer in deze een afwachtende en bescheiden houding aanneemt. De positie van Benthuizen is inhoudelijk een afgeleide van de discussie over de bestuurlijke toekomst van Rijnwoude en Boskoop. Er is een toekomstvisie die reikt tot 2030 opgesteld; die visie staat los van de discussie over de gemeentegrenzen.

Als Gedeputeerde Staten in de discussie over de bestuurlijke toekomst aan de gemeente Zoetermeer vragen wat van Zoetermeer kan worden verwacht dan zal als volgt worden geantwoord. De gemeente Zoetermeer stelt het op prijs dat ook de inwoners van Benthuizen een stem krijgen in de bestuurlijke toekomst van hun dorp. De toekomstvisie 2030 is dan ook uitgangspunt voor de toekomst van Benthuizen. Ten behoeve van de raadpleging van de bevolking door het gemeentebestuur van Rijnwoude kan de gemeente Zoetermeer een bijdrage leveren. De gemeente zal in dit proces geen initiatief nemen. De gemeente onderhoudt goede relaties met buurgemeenten en dat zal niet onder druk worden gezet.

Conclusie

De voorzitter stelt het vast dat gemeenten meer tijd vragen voor dit proces zodat zij:

- een mandaat van kiezers kunnen krijgen;
- de begrotingsbehandeling af kunnen ronden en
- de vorming van een nieuw College kunnen afwachten.

Dat geldt met name voor Rijnwoude en Boskoop. Zoetermeer en Alphen aan de Rijn handhaven hun eerder gedane aanbod.

GS stellen voor om na de gemeenteraadsverkiezingen een nieuw gesprek te organiseren. GS hechten er aan, mede vanwege de uitkomsten van de commissie Van den Berg en de GS en PS besluitvorming daarover, dit proces voor de verkiezingen van de Provinciale Staten van maart 2011 af te ronden. In de discussie over de werkzaamheden van die commissie is de visie van GS op de clustering van gemeenten aan de orde gekomen en is gereageerd op de standpunten van gemeenten over hun bestuurlijke toekomst. De gemeente Boskoop heeft daarin een uitgesproken standpunt.

De bestuurlijke ontwikkelingen rond de gemeenten Bodegraven en Reeuwijk, Waddinxveen en Gouda en de Zuidplasp gemeenten, hebben ook gevolgen voor de gemeenten Boskoop en Rijnwoude. Van belang is ook dat er bij gemeenten die betrokken worden in een fusieproces draagvlak voor die fusie bestaat.

GS willen spoedig na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2010 van de betrokken gemeenten weten welke keuzes de gemeenten gemaakt hebben voor de bestuurlijke toekomst, mede gelet op de visie van GS hierover. GS zullen dan ook nagaan of de gemeenten er zelf uitgekomen zijn of dat de provincie daarbij moet helpen.

Mevrouw Latenstein wijst erop dat in april 2010 de nieuwe Colleges maar net zijn gevormd. Het verdient daarom de voorkeur in mei 2010 het vervolgesprek te houden.

3. Maken van afspraken over de vervolgstappen inclusief tijdschema

De voorzitter besluit een vervolgesprek te organiseren in

mei 2010

Een definitieve datum zal nog worden vastgesteld.

4. Rondvraag

De heer Waaijer deelt mee dat enkele maanden geleden naar aanleiding van een discussie over de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening en bestemmingsplannen het College van Zoetermeer de Colleges van een aantal grotere steden zoals Alphen aan de Rijn, Leiden, Delft, Dordrecht, Gouda en Zoetermeer heeft uitgenodigd voor een gesprek over verschillen tussen en mogelijkheden en beperkingen van die gemeenten in relatie tot hun omgeving. Er wordt nog een vervolgbijeenkomst georganiseerd. Als tussen die Colleges over een aantal punten overeenstemming wordt bereikt, zullen zij GS een notitie aanbieden waarin aandacht wordt gevraagd voor de positie van die gemeenten in relatie tot de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Dit proces beoogt niet strijdig te zijn met andere processen.

De voorzitter neemt hiervan kennis.

Waarschijnlijk zal in week 45 de provinciale structuurvisie ter inzage worden gelegd. Daarin zal dit thema ook aan de orde komen.

Omgaan met de pers

Met instemming van aanwezigen zal de voorzitter na afloop van de bijeenkomst de pers te woord staan. De pers zal worden medegedeeld dat de vier gemeenten nadenken over de bestuurlijke toekomst en over de positie van Alphen aan de Rijn en Zoetermeer. In mei 2010 zal een vervolgbijeenkomst worden gehouden.

Positie Alphen aan de Rijn

De heer De Gelder benadrukt dat het College conform afspraken bereid is hulp te bieden maar dat het College ook heeft gewezen op die visie die de provincie heeft. Alphen aan de Rijn stelt zich actief op in het vertrouwen dat voor de langere termijn heldere keuzes worden gemaakt.

Gemeenten zullen in het proces aan dat eindperspectief worden herinnerd.

De heer Rijsdijk concludeert daaruit dat er sprake zal zijn van een tijdelijke samenwerking. Het maakt verschil uit of het eindperspectief intensieve samenwerking of herindeling is.

De voorzitter wijst erop dat als in mei 2010 wordt besloten tot een herindelingproces, er tenminste drie jaar zullen verstrijken voordat dan de eindsituatie zal zijn bereikt.

5. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, dankt de voorzitter de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.